

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

681.11

Hely

Idő

"1930"

Személy

Szerző:

Bartók Endre

Cím:

Óramúzeumot alapítottak
Budapestben.

Forrás:

Magyarország

Bp.

(Hely)

1930. IV. 2.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old.)

Óramúzeumot alapítottak Budapestben

Ennek a múzeumnak a megalapításában a hivatalos „kulturfőlénynek” nincsen része. Az Órásiipartestület eszméje volt, hogy a bécsi, párisi, drezdai óramúzeumokhoz hasonlóan nálunk is kellene egy olyan intézményt létesíteni, amely az órák történetét, fejlődését, különlegesen szép és érdekes darabjait mutatja be a nagyközönségnek. Az elhatározást követte. Az ipartestületi tagok, a birtokukban lévő régi, muzeális értékű órákat, egymásután lelkesedéssel ajándékozták fel az önálló magyar óramúzeumnak, amelynek ilyenformán megvetették alapját. A gyűjteményt addig is, míg annyira fegyvarapszik, hogy nagyobb helyiségre lesz szüksége, egyelőre az Órásiipartestület Károly-köruti székházában helyezték el.

A vitrinekben elrendezett, a falakon függő órák vidám vagy méltóságteljes ketyegéssel üdvözlik a belépőt. Vannak itt órák, amelyek kétszáz évvel ezelőtt indultak meg és még most sem unták meg — a járást. Fáradhatatlanul bizonyítják, hogy az idő eljárt és szinte paradoxonszerűen hat, hogy velük mégsem bír az idő vasfoga.

— Miniatur múzeum még csak a magyar óramúzeum, — mondja az Ipartestület titkára — de hiszen csak nemrég kezdtük meg a gyűjtést... Az ipartestület a maga erejéből

hozta össze a gyűjteményt, eddig sem az államtól nem kaptunk támogatást, sem mecénások nem jelentkeztek ajándékaikkal. Néhány évvel ezelőtt egy magyar műgyűjtő rendkívül értékes gyűjteményét a bécsi óramúzeumnak adta, a magyar órásiipar ritkaságai sorra külföldre vándoroltak, mert nálunk nem volt — óramúzeum. Ezért határozta el az ipartestület magyar óramúzeum megalapítását. Mintegy száz óránk van már, köztük olyan darabok, amelyek bármely nagy külföldi múzeumnak is díszére válnának!

Ilyen ritkaság egy különleges zsebóra amely Vécsey tábornok aradi vértanu hagyatékából való Egy drezdai amatőr-órás műve A fedél belső oldalára rá is van vésvé: „Johann Heinrich Seifert, sächsische Finanzsecrétär. 1796”. Tábláján három számlap van, mindegyikén egy-egy mutató: külön jelzi az órákat, percekét, másodperceket.

— Ennek a párja Drezdában van, — mondja a titkár —, amelyet az ottani óramúzeumban őriznek. Pompás szerkezete van még ma is pontosan jár!

Mindjárt fel is buzza kis aranykulccsal és az óra azonmód ketyegni kezd

Ennél az óránál csaknem száz évvel öregebb egy vasból kovácsolt álló-óra, amelynek

rámáján a Duna és Vác látképe van gondosan kifaragva. Valószínűleg egy váci mester készítette. Mellette egy ugyancsak hasonlóan tisztes koru egymutatós falióra üti sztoikunyugalommal az időt.

A XVII. századból való egy ugynevezett ellenőrző óra. Az órának nem a mutatója, hanem a számlapja forog, amelynek széle lecsapható szögekkel van sűrűn kirakva. A készülő tetején kampó van, amelyről zsinór vezetett ki az udvarra vagy az utcára. Az éjjeli órnek kötelessége volt bizonyos időközökben megrántani a zsinórt, mire a vele összekötött kampó lecsapott az óralap körül egy szöglet és így könnyen ellenőrizhették, hogy az óramikor és hányszor látogatott el az illető épülethez. Ilyen órákat rendszerint hivatalokban tűzoltóparancsnokságokon, egyszóval fontosabb középületek biztonságá érdekében alkalmaztak.

XIX. század elején készült egy arasznyi nagyságu berakott ingaóra, mellette látható a múzeum egyik kincse: egy keresztalaku óra, amely finomművű, cizellált keretével együtt vastag kristályüveggel van befedve. A híres *Boule* nevű francia órásmester készítette, értéke több, mint ezer pengő.

Rákóczi idejéből való egy kis bronz ingaóra, kötélen járó szerkezettel. A múzeumnak ez az egyetlen darabja, amely nem az ipartestületi tagoktól származik: egy budai hölgy ajándéka. Mellette figyelmet kelt egy barokk-korabeli óra: két számlapja van és úgy lehet beigazítani, hogy két különböző, egymástól nagy távolságban lévő város pontos idejét mutatja egyszerre.

Az egyik vitrinben csupa zsebóra van. Mindegyiknek más a szerkezete. Van köztük régi, zenélő-zsebóra is és mintegy 10—12 darabnál a belső szerkezet minden kereke, tengelye is cizellált munka. Apró jelenetek, virágok, ornamentális figurák vannak kivésve a fémlemezeken, csavarokon. Bámulatos mennyi türelemmel rendelkezhetett egy ilyen mester, aki nem sajnálta a fáradságot, hogy az óra belsejében minden legkisebb csavart is kicifrázzon.

Másik vitrinben óra-alkatrészek vannak összegyűjtve. Egy ébresztő-óra szerkezete: hogyan készül a sima lemezből, az első keréktől az utolsó csavarig minden, míg tökéletes készülék lesz belőlük. Régi óraszerkezetek mellett modern, hajszálfinom zsebórák, ingaórák különböző szerkezetei, alkatrészei szemléltetően mutatják, milyen fejlődésen ment át az óraipar.

A vitrin fölött függ néhány régi schwarzwaldi ingaóra, — ősei azoknak az óráknak, amelyeket ma leginkább falukon használnak. Itt van az egyetlen magyar óragyárnak a fényképe is. Szentgotthárdon alapították, 1890-ben. Ez a gyár készítette az ugynevezett Kakas-órákat, amelyek európai viszonylatban is kiváló helyet foglaltak el. A háború előtt megszűnt a gyár, nem bírta a versenyt a svájci tömegiparral szemben.

Mielőtt elbucsuzom, még megcsodállok egy bronzveretű empire-korabeli álló-órát: magyar mester műve. Ugyancsak régi magyar mester kezemunkája egy ritka precíz, ma is járó kronométer és egy Mária Terézia korá

ből való szép, alt-deutsch stilü óra.

— A magyar órásipar a régi időben is híres volt — mondja a titkár —, különösen Budán, Pozsonyban, Lőcsén, Vácon és Nagyváradon voltak kitünő, neves órásmesterek. A barokk- és empire-korban különösen sok szép, művészi kivitelű órát készítettek. Vanak külföldi gyűjtők, akiknek rendkívüli örömet okoz, ha ilyen magyar órát be tudnak szerezni és gyűjteményekbe illeszteni. Sok-sok ezer magyar óraritkaság került idegenbe, amelyeknek nálunk volna a helye.

De reméljük, hogy ezek egy részét majd vissza tudjuk szerezni és talán a közönség és a műgyűjtők is támogatnak bennünket abban, hogy idővel a főváros egyik nevezetessége legyen a magyar óramúzeum is...

Bartók

ve.